

Stichting HEST: Jaarverslag 2022 en plannen voor 2023

Onze missie

HEST ondersteunt door middel van de inzet van vrijwilligers de mantelzorgers van terminaal zieke mensen die thuis willen sterven.

Achtergrond

De stichting Hulpgroep Ernstig Zieken en Stervenden Thuis (HEST) is opgericht in 1983. De stichting heeft als doelstelling het thuis sterven voor de inwoners van Ermelo, Putten en Garderen beter mogelijk te maken.

Terminaal zieke mensen willen veelal het liefst thuis sterven. In de thuissituatie komt de zorg voor een stervende voor een belangrijk deel neer op mantelzorgers. De taak van mantelzorgers beslaat 24 uur per dag en 7 dagen in de week en is dan ook zeer zwaar. Meestal staan de beroepsmatige zorgverleners van de thuiszorgorganisaties hen hierbij terzijde. In de nachtelijke uren is deze hulp echter slechts beperkt beschikbaar. HEST kan en wil een rol spelen door het bieden van aanvullende hulp. De hulp van HEST wordt verleend tijdens de nachtelijke uren en bestaat uit waken en, waar nodig, het uitvoeren van lichte verzorgingstaken. Er worden geen verpleegkundige handelingen verricht: als deze noodzakelijk zijn, wordt de professionele thuiszorg ingeschakeld.

Dankzij de inzet van HEST-vrijwilligers kan de mantelzorger tot een goede nachtrust komen, waardoor deze beter en langer is om zijn of haar dierbare thuis te verzorgen.

De medewerkers van HEST zijn allen vrijwilliger: zij doen hun werk belangeloos. De hulp van HEST is kosteloos: voor degenen die er gebruik van willen maken bestaat er dus geen financiële drempel.

Organisatie

De stichting HEST wordt bestuurd door een driekoppig bestuur.

De feitelijke zorg wordt verleend door de 'vrijwilligers'. Zij worden bij hun werkzaamheden aangestuurd door de coördinatoren.

Als in dit jaarverslag gesproken wordt over 'vrijwilligers' wordt bedoeld op de HEST-medewerkers die de feitelijke zorg leveren.

Werkwijze

De hulp van HEST wordt meestal aangevraagd door organisaties voor beroepsmatige zorg als Buurtzorg, Icare, of andere thuiszorgorganisaties. Een mantelzorger of een familielid kan ook rechtstreeks hulp aanvragen. Ook de huisarts, het kerkgenootschap van de zieke, een welzijnsorganisatie, een zorginstelling of het maatschappelijk werk kunnen hulp aanvragen. De aanvraag wordt behandeld door de betreffende coördinator. Zo nodig wordt door deze een huisbezoek afgelegd. Waar dat wenselijk is wordt overlegd met de huisarts en/of de thuiszorgorganisatie. Nadat de hulpvraag is beoordeeld, schakelt de coördinator een HEST-vrijwilliger in. Soms kan de hulp dezelfde nacht nog worden geboden. Als de zorgverlening meerdere nachten beslaat, worden bijna altijd verschillende vrijwilligers ingeschakeld. Het is afhankelijk van het aantal op dat moment beschikbare vrijwilligers hoeveel nachten per week kan worden gewaakt.

De coördinator begeleidt het proces en dient als vraagbaak voor de vrijwilligers. Na afloop van de zorgverlening evalueert de coördinator met de mantelzorger en de vrijwilligers.

Vrienden van HEST

In 1998 werd de stichting ‘Vrienden van HEST’ opgericht. Doelstelling van de ‘Vrienden van HEST’ is het ondersteunen van de stichting HEST.

De stichting ‘Vrienden van HEST’ heeft een eigen bestuur en maakt géén deel uit van de organisatie van HEST. Tussen beide organisaties bestaan wel nauwe contacten.

Kennisbevordering

Aan de kennisbevordering van de vrijwilligers van HEST wordt veel aandacht besteed.

Bij hun entree krijgen zij de introductie cursus ‘Terminale Zorg’ van de koepelvereniging Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg (VPTZ) of een op maat gesneden cursuspakket dat o.a. bestaat uit opleidingsmodules welke deels elders worden verzorgd (o.a. door het Willem Holtrop Hospice te Ermelo).

Daarna volgen zij eens per anderhalf jaar een bijscholingscursus. Voorts zijn er incidentele cursussen, zoals een tilcursus.

Ter ondersteuning van elkaar komen de vrijwilligers regelmatig bijeen in de zogenaamde terugkom-bijeenkomsten. De coördinatoren spelen hierbij een stimulerende en voorwaardenscheppende rol.

Personele wijzigingen in 2022

Vrijwilligers: In de loop van 2022 namen wij afscheid van Cora Vree en Marianne van Dijk. Als gevolg van een wervingsactie is het bestand vrijwilligers begin 2022 weer volledig op sterkte gekomen. Als nieuwe vrijwilligers kwamen: Rita van Dam, Heleen Doppenberg, Carolina Hamilton, Marleen Kleine Deters, Karin Kramers, Lies Lueb, Marcel Roelen-Bögels en Janna Tromp.

Coördinatoren: sinds begin 2022 werd de langdurig vacante functie van coördinator-Ermelo eindelijk weer vervuld. Christy Lagerwey is ons als zodanig komen versterken. In de praktijk vervult zij ook taken bij de waarneming en ondersteuning van de andere twee coördinatoren.

Bestuur: In de loop van 2022 heeft de secretaris Peter Langhorst aangegeven voornemens te zijn HEST te gaan verlaten. In de zoektocht naar een opvolger zijn wij uitgekomen bij Dirk Meijer. De functieoverdracht zal in de eerste helft van 2023 plaatsvinden.

Personele sterkte dd 31 december 2022

HEST had op standdatum 31 december 2022 achttien vrijwilligers en drie coördinatoren.

Het bestuur van HEST bestond op 31 december 2022 uit een voorzitter, een secretaris en een penningmeester. Een ICT-deskundige ondersteunt het bestuur.

Financiering

HEST is voor zijn financiering vooral afhankelijk van subsidie. Het Ministerie van VWS verstrekt jaarlijks een subsidie waarvan de grootte afhankelijk is van het aantal cliënten waaraan in de zogenaamde referteperiode hulp is verleend. De referteperiode beslaat 3 jaren (voor de subsidie voor 2022 was de referteperiode 2018 t/m 2020).

De gemeenten Ermelo en Putten verstrekten t/m respect 2018 en 2019 jaarlijks een kleine aanvullende subsidie. Met ingang van respect 2019 en 2020 hebben wij i.v.m. onze stabiele financiële situatie geen gemeentelijke subsidies meer aangevraagd.

Van de stichting ‘Vrienden van HEST’ verkrijgt HEST jaarlijks een wisselend geldbedrag. Dit bedrag wordt telkenmale besteed aan een specifiek doel. De gelden van de ‘Vrienden van HEST’ zijn bijeengebracht door dankbare nabestaanden van ex-clienten van HEST en af en toe door een schenking van anderen.

Besteding van de inkomsten

De inkomsten van HEST worden vooral besteed aan de deskundigheidsbevordering van de medewerkers. De scholing van onze medewerkers vinden wij heel belangrijk.

Ook aan periodieke werving van vrijwilligers geven wij geld uit.

Het zelfde geldt voor PR. Te denken valt aan het onderhoud van onze website, aan promotiemateriaal en aan het plaatsen van advertenties. We vinden het belangrijk dat de inwoners van Ermelo en Putten bekend zijn met het bestaan van HEST. Potentiële cliënten maar ook potentiële vrijwilligers kunnen ons dan beter vinden.

Een ander deel van de inkomsten wordt besteed aan sociale activiteiten als een jaarlijks groepsuitje en een jaarlijkse barbecue. Deze activiteiten dienen ertoe om het groepsproces te versterken: ze bevorderen de noodzakelijke onderlinge samenhang van de vrijwilligers. Daarnaast dienen de sociale activiteiten ertoe om onze medewerkers iets ‘terug te geven’ voor al het mooie werk dat zij in hun vrije tijd voor onze cliënten doen. Vrijwilligers die zich gewaardeerd voelen, zullen langer voor onze organisatie willen blijven werken. In die zin dienen de sociale activiteiten als instrument om te binden.

Omvang van de in 2022 verleende zorg

Ermelo 2022 : Aan 11 inwoners is zorg verleend. Het betrof 19 nachten.

Putten 2022 : Aan 10 inwoners is zorg verleend. Het betrof 20 nachten.

Totaal HEST 2022 : Zorg is verleend aan 21 inwoners. In totaal 39 nachten.

Niet vermeld zijn de aanvragen die uiteindelijk niet tot daadwerkelijke inzet van een HEST-vrijwilliger hebben geleid. De oorzaken van het achterwege blijven van inzet zijn uiteenlopend van aard (meestal: voortijdig overlijden van de zieke of opname in een zorginstelling). In deze gevallen heeft de betreffende coördinator van HEST veelal wel uitgebreide bemoeienis met de aanvraag gehad.

Omvang van de zorg in eerdere jaren

Om een indruk te kunnen krijgen van een eventuele trend zijn onderstaand ook de gegevens van de jaren 2015 t/m 2021 vermeld:

Ermelo 2015 : Zorg aan 10 inwoners. Betrof 33 nachten en 3 dagdelen.

Putten 2015 : Zorg aan 19 inwoners. Betrof 54 nachten.

Totaal HEST 2015 : Zorg aan 29 inwoners. In totaal 87 nachten en 3 dagdelen.

Ermelo 2016 : Zorg aan 12 inwoners. Betrof 20 nachten

Putten 2016 : Zorg aan 18 inwoners. Betrof 109 nachten en 1 dagdeel

Totaal HEST 2016 : Zorg aan 30 inwoners. In totaal 129 nachten en 1 dagdeel.

Ermelo 2017 : Zorg aan 11 inwoners. Betrof 25 nachten.
Putten 2017 : Zorg aan 12 inwoners. Betrof 41 nachten en 4 dagdelen.
Totaal HEST 2017 : Zorg aan 23 inwoners. In totaal 66 nachten en 4 dagdelen.

Ermelo 2018 : Zorg aan 9 inwoners. Betrof 25 nachten.
Putten 2018 : Zorg aan 16 inwoners. Betrof 68 nachten.
Totaal HEST 2018 : Zorg aan 25 inwoners. In totaal 93 nachten.

Ermelo 2019 : Aan 11 inwoners is zorg verleend. Het betrof 35 nachten.
Putten 2019 : Aan 13 inwoners is zorg verleend. Het betrof 35 nachten.
Totaal HEST 2019 : Zorg aan 24 inwoners. In totaal 70 nachten.

Ermelo 2020 : Zorg aan 6 inwoners. Betrof 11 nachten.
Putten 2020 : Zorg aan 14 inwoners. Betrof 30 nachten.
Hospice 2020 : Zorg aan 1 client. Betrof 1 nacht.
Totaal HEST 2020 : Zorg aan 21 inwoners. Betrof 42 nachten.

Ermelo 2021 : Zorg aan 3 inwoners. Betrof 4 nachten.
Putten 2021 : Zorg aan 10 inwoners. Betrof 23 nachten.
Totaal HEST 2021 : Zorg aan 13 inwoners. Betrof 27 nachten.

Conclusies m.b.t. de omvang van de zorg

In het vorige verslagjaar (2021) bleek, in vergelijking met 2019 en 2020, het aantal cliënten aanzienlijk te zijn gedaald. In 2022 is er sprake geweest van een gedeeltelijk herstel. Ongetwijfeld heeft de daling in 2021 en 2022 te maken met de corona-pandemie. Een dergelijke trend was immers ook landelijk zichtbaar. Inmiddels ligt de corona-pandemie achter ons. Aangenomen mag worden dat het aantal cliënten waaraan HEST zorg verleent in 2023 weer gaat stijgen. De eerste ervaringen ten tijde van het opstellen van het voorliggende jaarverslag ondersteunen deze verwachting. Een ander fenomeen is het ervaringsgegeven dat het aantal nachten dat gemiddeld per client wordt gewaakt, de laatste jaren een dalende trend vertoont. Het lijkt erop dat tegenwoordig de hulp van HEST in een later stadium dan vroeger wordt ingeroepen. Er is geen reden om aan te nemen dat deze trend zal veranderen.

De werving van vrijwilligers

Tot eind 2018 was een tekort aan vrijwilligers voor HEST nog een belangrijk pijnpunt. Landelijk wordt hetzelfde gezien: overal, ook buiten de zorg, wordt het steeds moeilijker om vrijwilligers te vinden. Belangrijke oorzaken zijn dat vrouwen vaker betaald werk gaan doen en dat werknemers als gevolg van het opschuiven van de AOW-leeftijd langer moeten werken.

Voor HEST leidde het toenmalige tekort aan vrijwilligers er destijds toe dat niet alle vragen om zorg konden worden gehonoreerd.

Sinds 2019 is de aanpak van de werving gewijzigd. Het aloude kleinschalige flyereren op markten en langs deuren werd vervangen door twee andere activiteiten.

In de eerste plaats werd ingezet op de plaatsing van artikelen over HEST in de lokale pers. Hierbij werd dankbaar gebruik gemaakt van de professionele diensten van Jolette van Eijden, die prachtige artikelen over ons schreef en deze pasklaar voor plaatsing aanbood. De basis van de artikelen werd gevormd door interviews met de nabestaanden van cliënten waaraan HEST

in het recente verleden hulp had geboden. Het plaatsen van deze artikelen bleek zeer succesvol: het leidde tot de komst van diverse nieuwe vrijwilligers. Het vrijwilligerstekort kon daarmee voor een belangrijk deel worden opgelost.

In 2021 werd een tweede wervingsactiviteit ondernomen. Flyers werden toegevoegd aan lokale kranten en werden aldus op grote schaal verspreid in Ermelo en Putten. Dit bleek zeer succesvol. Het leidde tot een groter dan verwacht aantal belangstellenden voor de functie van vrijwilliger. In de loop van 2022 raakte HEST daardoor weer volledig op sterkte.

Kort verslag van enkele activiteiten in 2022:

1. We hebben ons ook in 2022 ingespannen om nieuwe vrijwilligers te vinden. Zie boven (onderwerp 'Werving van vrijwilligers'). De wervingsactiviteiten waren zo succesvol dat deze in het najaar van 2022 (tijdelijk) konden worden stilgezet.
2. De contacten met het Willem Holtrop Hospice werden actief onderhouden. Ze zijn vooral waardevol voor HEST omdat wij profiteren van de opleidingsexpertise van het hospice.
3. HEST heeft contact gezocht met Zorgdat, een brede welzijnsorganisatie in Harderwijk. Zorgdat was vroeger ook actief op het gebied van de palliatieve terminale zorg thuis, doch wegens het teruglopen van de klantvraag staat deze activiteit in Harderwijk inmiddels op een laag pitje. Een gevolg is o.a. dat HEST af en toe een klantvraag krijgt uit Harderwijk. Tot op heden is daar niet op in gegaan, omdat we Zorgdat niet voor de voeten willen lopen.

Op dit moment wordt onderzocht of de palliatieve terminale zorg thuis in Harderwijk kan worden gerevitaliseerd door middel van een samenwerking tussen Zorgdat en HEST. Zorgdat zou de zorg in Harderwijk overdag voor haar rekening (blijven) nemen, terwijl HEST de zorg 's-nachts gaat verzorgen. Uitgangspunt is dat beide organisaties gaan samenwerken, doch wel elk hun zelfstandigheid behouden. HEST blijft doen wat het altijd al deed: het verlenen van palliatieve terminale zorg thuis gedurende de nachtelijke uren. Voor HEST zou de enige verandering dus een uitbreiding van het geografische zorggebied zijn.

De verwachting is dat het medio 2023 duidelijk zal zijn of de samenwerking tot stand zal komen.

Een blik gericht op de toekomst van de palliatieve terminale zorg

Theoretisch bezien mag al enkele jaren worden verwacht dat de behoefte aan palliatieve terminale zorg de komende jaren zal gaan toenemen. Dit geldt niet alleen voor het domein van de beroepsmatige zorg, maar ook voor dat van de informele (vrijwillige) zorg, het domein waarbinnen HEST werkzaam is. Als gevolg van de vergrijzing sterven steeds meer mensen aan chronische aandoeningen. De complexiteit en de duur van de ziekten waaraan zij lijden, neemt bovendien toe.

Ook het overheidsbeleid is bij het maken van prognoses over de toekomstige zorgvraag voor HEST van belang: de overheid streeft er naar om palliatieve terminale zorg minder in ziekenhuizen te laten plaatsvinden en meer in hospices en thuis. De wens van de zieke moet bij het bepalen van de plaats waar hij/zij zal sterven leidend zijn, vindt de Staatssecretaris van VWS.

De verwachting dat de omvang van de palliatieve terminale zorg thuis zal gaan toenemen, is, in elk geval voor HEST, voorlopig nog niet uitgekomen.

De indruk bestaat dat de palliatieve terminale zorg landelijk gezien de laatste jaren wat aan het verschuiven is van de thuissituatie naar het hospice. In hoeverre de ervaringen van HEST deze trend ondersteunen, is nu nog niet goed te beoordelen.

Geplande activiteiten in 2023

1. Het al dan niet tot stand komen van een samenwerking met Zorgdat wordt onderzocht. Naar verwachting zal er medio 2023 duidelijkheid zijn.
2. De werving van vrijwilligers en het (aan de inwoners van Ermelo en Putten) bekend stellen van het bestaan van HEST blijft een belangrijk actiepunt. Aan promotie zullen we tijd, moeite en geld blijven besteden. We zullen ons als HEST presenteren waar dat nuttig lijkt. We blijven proberen artikelen geplaatst te krijgen in de lokale kranten. Gelet op de goede ervaringen hopen we dit te kunnen blijven doen met de professionele ondersteuning van Jolette van Eijden.
3. Onze coördinatoren bewaken het individuele scholingsniveau van onze vrijwilligers en zullen waar nodig het volgen van bijscholing initiëren. We zullen graag gebruik blijven maken van het scholingsaanbod van het Willem Holtrop Hospice.
4. We zullen de contacten met de Vrienden van HEST verder aanhalen. Minimaal twee maal per jaar zal er een overleg plaatsvinden.
5. Omdat we onze vrijwilligers niet genoeg kunnen bedanken, zullen we in 2023 weer een aantal sociale activiteiten voor hen organiseren.

R.R. 17-05-2023